

23. 10. 2014

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Právo na paušální náhradu hotových výdajů a rovnost účastníků

Ústavní soud rozhodoval dne 7. října 2014 v řízení pod sp.zn. Pl. ÚS 39/13 o návrhu Okresního soudu v Chrudimi, na zrušení ustanovení § 137 odst. 1 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu, v platném znění. Napadené ustanovení bylo podle navrhovatele v rozporu s čl. 36 odst. 1 a čl. 37 odst. 3 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), neboť někteří úspěšní účastníci řízení jsou povinni prokazovat, jaké hotové výdaje jim v řízení vznikly, naopak jiní jsou tohoto břemene zbaveni, stačí, že náklady uplatní paušálně na základě normativně založeného předpokladu, že s procesním úkonem jsou pravidelně spojeny hotové výdaje ve výši 300 Kč.

Plénium Ústavního soudu (soudkyně zpravodajka Kateřina Šimáčková) návrh zamítlo, a formulovalo ve svém výroku č. II svůj závazný interpretativní výrok následujícího znění: **„Zásadu rovnosti účastníků řízení ve smyslu článku 37 odst. 3 Listiny základních práv a svobod naplňuje přiznání paušální náhrady coby náhrady hotových výdajů podle jejich demonstrativního výčtu v § 137 odst. 1 občanského soudního řádu i účastníkovi řízení, který advokátem zastoupen není, a to v situacích, v nichž by účastníkovi řízení zastoupenému advokátem byla přiznána taková náhrada podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu.“**

Ústavní soud tedy tomuto návrhu nevyhověl a vyjádřil přesvědčení, že prostor k takové soudní úvaze, která by umožnila přiznávat paušální náhradu hotových výdajů i nezastoupeným účastníkům řízení, a tedy zachovat jejich rovné postavení v řízení oproti účastníkům zastoupeným, jak požaduje článek 37 odst. 3 Listiny, se nabízí již v rámci nynějšího textu právní úpravy. Dle uvedeného rozhodnutí nelze totiž přehlédnout, že výčet nákladů řízení obsažený v § 137 odst. 1 občanského soudního řádu je toliko demonstrativní, jak ukazuje použití slova „zejména“. Právě toto slovo vytváří prostor pro zahrnutí i jiných nákladů řízení, jejichž přiznání je souladné se smyslem tohoto ustanovení. Těmito náklady, které lze nahradit i nezastoupenému účastníkovi řízení, jsou pak právě hotové výdaje nahrazené paušální částkou, a to ve výši podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu.

Plénium Ústavního soudu zvažilo i současnou situaci, že stávající právní stav poskytování náhrad hotových výdajů představuje nejen porušení rovnosti zbraní, ale i systémový problém fungování soudnictví, neboť někteří „sérioví“ žalobci zastoupení advokátem jsou motivováni k tomu, aby podávali stovky žalob proti nezastoupeným účastníkům, neboť vědí, že v případě neúspěchu prakticky nic neriskují, naopak v případě úspěchu mohou získat kromě samotné (mnohdy nízké) žalované částky také paušální náhradu hotových výdajů, jež jsou v případě sériových žalob reálně mnohem nižší.

Vydané průlomové rozhodnutí Ústavního soudu, zejména jeho zdůvodnění tak otvírá i další poměrně zajímavou otázku, a to zda není porušením zásady rovnosti účastníků řízení přiznání nákladů právního zastoupení jen účastníkovi řízení zastoupeného advokátem. Ve světle výše uvedeného se totiž smazává reparační funkce paušálního odškodnění vynaložených nákladů řízení výhradně v souvislosti s právním zastoupením.

JUDr. David Řezníček, LL.M.

[Řezníček & Co. s.r.o., advokátní kancelář](#)

U Černé věže 66/3
370 01 České Budějovice

Tel.: +420 386 323 247

Fax: +420 383 839 361

e-mail: recepce@reznicek.cz

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací – režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)